

REKRUTTERING TIL SKOGNÆRINGA

VELG SKOG - TRØNDELAG

FORPROSJEKT 2011-2012

SLUTTRAPPORT

Skognæringa i Trøndelag

INNHold

1. BAKGRUNN.....	3
1.1 Rekrutteringsutfordring til skognæringa i Trøndelag	3
1.2 Rekrutteringsprosjektet Velg Skog i Hedmark	3
1.3 Skognæringa i Trøndelag ville iverksette tiltak.....	5
2. ORGANSISERING, OMFANG OG AVGRENSING.....	6
2.1 Organisering.....	6
2.2 Omfang og avgrensing	6
3. FORPROSJEKTETS MÅL, AKTIVITETER OG RESULTATER	7
3.1 Forprosjektets hovedmål.....	7
3.2 Forprosjektets aktiviteter og tiltak	7
3.3 Forprosjektets resultater.....	14
4. ØKONOMI	16
4.1 Revisorkontrollert prosjektkostnader	17
5. ERFARINGER OG VIDERE ARBEID	19

1. BAKGRUNN

1.1 Rekrutteringsutfordring til skognæringa i Trøndelag

I 2003 omsatte skognæringa i Trøndelag for 5,8 milliarder kr og sysselsatte 4.300 personer. Skognæringa i Trøndelag er den desidert største eksportnæringa i Trøndelag, med ca 3 milliarder kroner i eksportverdi. Dette er over tre ganger mer enn oppdrettsnæringa. Det er ingen politiske signaler, eller naturgitte forhold, som tilsier at skognæringa skal bli mindre viktig i årene framover. Snarere tvert i mot.

Rekrutteringa til skogbruket har de siste årene vist en sterk nedadgående trend. Det sviktende antallet søkere til skog- og trebaserte utdanninger har ført til at mange utdanningstilbud er, eller vurderes, lagt ned.

På videregående nivå finnes det i Trøndelag tilbud om utdanning i skogbruksfaget kun på Mære Landbruksskole. Høyre utdanning innen skogbruksfag tilbys i dag bare ved Høgskolen i Hedmark (bachelorgrad) og Universitetet for Miljø og Biovitenskap (UMB), (bachelor- og mastergrad).

Konjunktorene innen skogbruket ser ut til å være på en oppadgående bølge. Forventingene til skogbruket er store. Dette er blant annet tydeliggjort i *Stortingsmelding nr 39 (2008-2009) Klimautfordringene- landbruket en del av løsningen* og *Klimakur 2020*. Det vil derfor i framtid bli en økende etterspørsel etter kvalifiserte, godt utdanna folk til næringa. I tillegg står skogbruket midt i et generasjonsskifte i og med at mange nå avslutter sin yrkesaktive karriere. Dersom det nå ikke tas tak i arbeidet med å rekruttere ungdom til skogbaserte utdanninger vil etterspørsel bli langt større enn tilbudet. Dette vil gi store utfordringer for hele den skog- og trebaserte næringa. Det er viktig at den negative rekrutteringstrenden snus, og at næringa sikres høy kompetansetilgang også i framtida.

1.2 Rekrutteringsprosjektet Velg Skog i Hedmark

Rekrutteringsutfordringen til skognæringa i Trøndelag er ikke enestående. Samme problemstilling er gjeldende for alle landets fylker. Noen fylker har imidlertid iverksatt vellykkede tiltak for å øke rekrutteringa.

Fylkesmannen i Hedmark igangsatte vinteren 2009 et ettårig prosjekt som ble kalt ”Velg Skog”. Prosjektet ble senere utvidet med et halvt år. Prosjektet var forankret i Fylkesmannens Strategi for skog- og tresektoren i Hedmark og Oppland og hadde følgende hovedmålsetning:

”Skaffe flere søkere til utdanninger som gir relevant kompetanse for skognæringene, og bedre omdømme for skogbruk i målgruppen”.

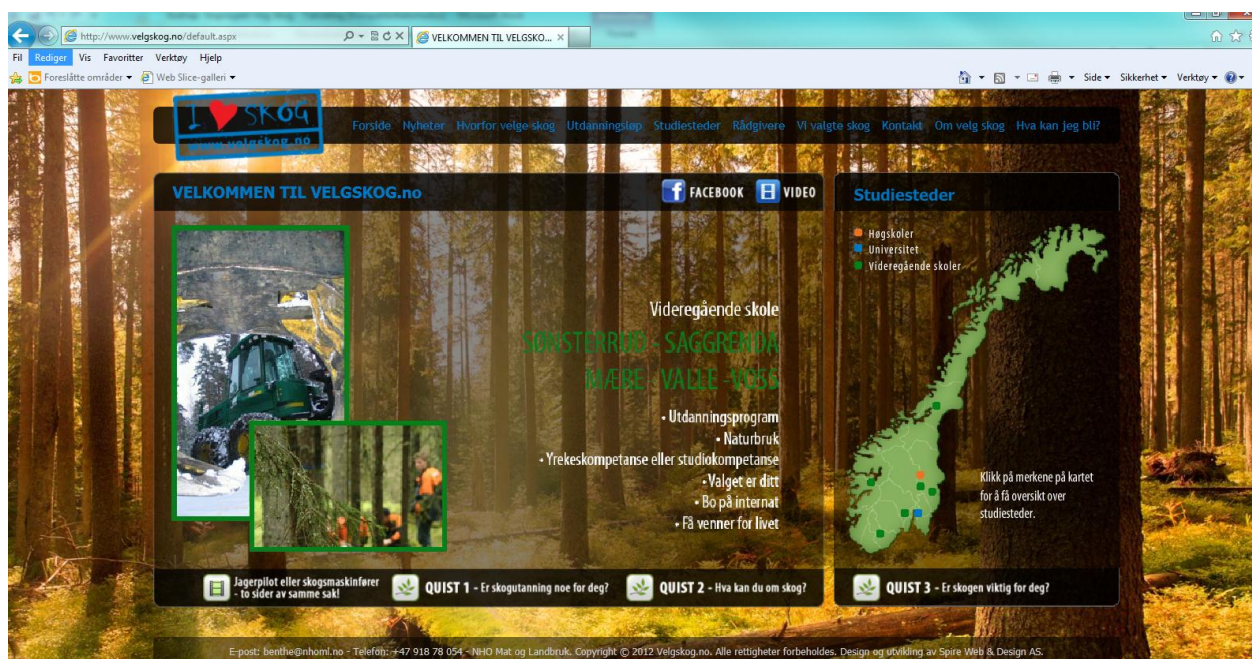
I et samspill mellom skognæringa og utdanningsinstitusjonene UMB, Høgskolen i Hedmark, Sønsterud vgs og Saggrenda vgs ga Velg Skog i Hedmark i løpet av ett år synlige resultater med hensyn til antall førsteprioritetssøkere til skogfaget.

Sønsterud vgs:	fra 14 til 43 førsteprioritetssøkere
Høgskolen i Hedmark :	fra 7 til 13 førsteprioritetssøkere
UMB:	fra 13 til 17 førsteprioritetssøkere

Resultatene var et produkt av en rekke ulike tiltak og markedsføringsmetoder:

- Tilrettelagt informasjon for søkere og rådgivere
- Egen nettside www.velgskog.no
- Egen gruppe på Facebook
- Profileringsmateriell
- Felles stands på utdanningsmesser og andre store arrangementer
- Profileringsmateriell av «kjendiser» i skognæringa
- Personlig oppfølging av potensielle søkere
- Hospitering
- Stipendordninger
- Sommerjobb i næringa

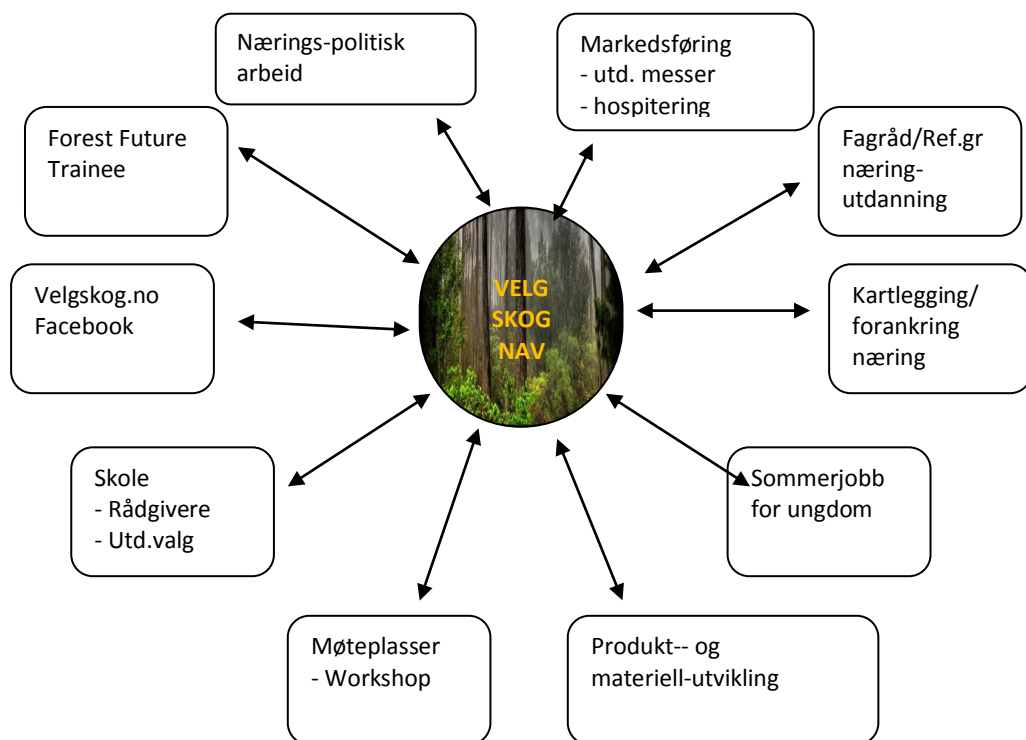
I løpet av vinteren 2010 ble også Mære landbrukskole innlemmet blant utdanningsinstitusjonene i Velg Skog.

Velg Skog i Hedmark var på mange måter starten på en merkevarebygging og utviklet seg samtidig til et rekrutteringsverktøy. Innspillene fra næringsaktører og utdanningsinstitusjonene var entydige på at de ønsket at Velg Skog skulle bli et nasjonalt og varig verktøy for å bidra til økt rekruttering til skogbruksutdanning i Norge. Velg Skog var i ferd med å slå rot i flere fylker i Sør-Norge; Hedmark, Oppland, Vestfold, Buskerud, Aust-Agder.

Høst 2010 og vinteren 2011 pågikk et arbeid med å etablere et Velg Skog –nav som kan koordinere og bistå de regionale Velg Skog -arbeidene som er i startfasen i flere fylker. Et slikt nav skulle få flere oppgaver:

- Oppdatere felles nettside og markedsføringsmateriell
- Organisere store stands på nasjonale utdanningsmesser og andre messer
- Legge til rette for at utdanningsinstitusjonene og næringa får diskutere utdanningenes innhold i forhold til framtidig kompetansebehov for næringa
- Kartlegge hvor mange kandidater næringa til en hver tid trenger
- Bidra til at utdanningsinstitusjonene får mer tidsriktige læremidler

Det nasjonale Velg Skog-prosjektet/navet ble etablert 1. august 2011 og knyttet til NHO Mat & Bio.

1.3 Skognæringa i Trøndelag ville iverksette tiltak

Med bakgrunn i det som er beskrevet i kap 1.1 og 1.2. samt at

- rekruttering er ett av flere prioritert fellestiltak i *Melding om Kystskogbruket*:
- flere spilte inn behovet for å sikre kompetanse til næring til arbeidet med "Ny landbruksmelding"

slo Skognæringa i Trøndelag slått fast at Velg Skog – Trøndelag skulle etableres og implementeres. Dette ble tenkt gjort i form av etablering av et ett-årig forprosjekt og deretter et hovedprosjekt med noe lengre tidshorisont.

2. ORGANSISERING, OMFANG OG AVGRENŚING

2.1 Organisering

Skognæringa i Trøndelag etablerte forprosjektet Velg Skog- Trøndelag i februar 2011. Prosjekteier (PE) var Skognæringa i Trøndelag, med sekretariatsleder som prosjektansvarlig (PA). Skogselskapet i Trøndelag ble leid inn som prosjektleder (PL) i 50 % stilling.

Prosjektleder var prosjektets sekretariat. Administrative oppgaver som oppfølging og dokumentasjon av egeninnsats, tilrettelegging av rapporter til eksterne finansieringskilder ble gjort av PL. PA vil være økonomiansvarlig. Skogselskapet i Trøndelag førte også prosjektrekskapet.

Det ble opprettet ei styringsgruppe bestående av:

- Gisle Westrum (leder), Fylkesmannen
- Odd Arne Bratland, Fylkeskommunen
- Torunn Molberg, Skognæringa i Trøndelag
- Hallstein Berre, Mære landbruksskole

Styringsgruppa har hatt 4 møter i løpet av prosjektperioden. Styringsgruppa har blant annet gitt innspill på økonomi, handlingsplan og arbeidet med etableringen av et hovedprosjekt etter forprosjektets slutt.

2.2 Omfang og avgrensing

Forprosjektet var ettårig med opprinnelig planlagt start 01.01.2011. På grunn av uklarheter omkring finansiering på dette tidspunktet ble oppstarten forskjøvet, og prosjektperioden noe forlenget. Rekrutteringsprosjekter av denne typen er helt avhengig av å være koordinert med gjeldende søknadsfrister til utdanningene. Dette medførte at prosjektet startet i mars 2011 og avsluttet i juni 2012.

Geografisk avgrensing for prosjektet var hele Trøndelag.

3. FORPROSJEKTETS MÅL, AKTIVITETER OG RESULTATER

3.1 Forprosjektets hovedmål

Forprosjektet hadde to hovedmål:

1. Skaffe flere trønderske søkere til utdanninger som gir relevant kompetanse for skognæringa, samt bidra til at skogbruk blir synlig som et reelt utdanningsvalg.
2. Gjøre Velg Skog – Trøndelag til et langsiktig og varig verktøy

For å nå mål 1 skulle det jobbes med å gi elever og lærere i ungdomsskole og i videregående opplæring i Trøndelag, veiledning i aktuelle utdanningsmuligheter og begeistre elever, lærere og rådgivere for skog og tre gjennom målrettet markedsføring. I forprosjektperioden ble det vekt på bruk av, og videreutvikling av, de ulike metoder for markedsføring og utdanningsveiledning som er benyttet i Hedmark, samt å høste erfaringer som kunne tas med inn i et hovedprosjekt. For å nå mål 2 skal det jobbes med å finne mulige måter for organisering og finansiering av et hovedprosjekt Velg Skog – Trøndelag etter forprosjektperioden.

3.2 Forprosjektets aktiviteter og tiltak

Agrisjå

Velg Skog deltok på Agrisjå i august 2011. Skogselskapet hadde felles stand sammen med Allskog og benyttet anledningen til å profilere Velg Skog. Agrisjå 2011 hadde over 30.000 besøkende og standen var godt besøkt gjennom de tre dagene. For svært mange ble Agrisjå det første møte med prosjektet. Høydepunktet på standen ble en bioenergikonkurranse mellom tidligere fylkesråd Alf Daniel Moen og olje og energiminister Ola Borten Moe, en «gimmick» som trakk hundrevis av publikummere og som på en flott måte synliggjorde næringa på messa.

Velg Skog tiltede på Agrisjå 2011. Tidligere fylkesråd Alf Daniel Moen utfordret olje og energiminister Ola Borten Moe til «bioenergikamp».

Hospiteringsdager i næringa for ungdomsskoleelever

Som en del av faget Utdanningsvalg ble det våren 2011 forsøkt en hospiteringsdag i Steinkjerskogbruket for en ca 20 ungdomsskoleelever i Steinkjer. Elever og lærere fikk i løpet av en hel skoledag et innblikk i hva skogbruk og skognæringa representerer. Dagen besto av besøk og orienteringer hos Allskog, hos en entreprenør ute i skogen og på Norsk Virkesmåling og Inntre i Steinkjer.

Skogbruksleder Sandhaugen, Allskog, orienterer om skogbruket på hospiteringsdag i næringa.

Hospiteringsdager på Mære og Skjetlein for ungdomsskoleelever

Gjennom hele prosjektperioden har Velg Skog deltatt og bistått ved en rekke hospiteringsdager på Mære og Skjetlein med et stort antall elever. Dette er dager hvor interesserte u-skoleelever besøker den videregående skolen for å bli bedre kjent med skolen og undervisningstilbudet. Dette er en del av faget Utdanningsvalg. Velg Skog har deltatt og vært synlig på disse dagene. Velg Skog har representert skognæringa og gitt informasjon om næringas kompetansebehov, arbeidsmarkedet, utdanningsmulighetene og mangfoldet av jobber og arbeidsoppgaver som venter nyutdannede.

Utdanningsmesse Åfjord

Velg Skog deltok vinteren 2012 på en utdanningsmesse for elever i ungdoms- og videregående skole i Åfjord. En rekke næringsaktører og utdanningsinstitusjoner deltok. Velg Skog representerte skognæringa med de tilhørende utdanningsinstitusjonene. Oppslutningen om arrangementet var bra, men det er som alltid en utfordring å komme i kontakt med ungdommene på slike større arrangement. Konkurransen om oppmerksomheten er stor.

Skogbrukskurs Støren U-skole

Etter initiativ fra skogbrukssjefen i Midtre-Gauldal og LENSAs pådriver i samme kommune ble det i skoleåret 2011/2012 gjennomført et skogbrukskurs for et utvalg 10.klassinger ved Støren U-skole. Tilsvarende opplegg er igangsatt for 2012/2013 er igangsatt i september 2012. Dette ble gjennomført som et eget prosjekt, men Velg Skog deltok på deler av aktiviteten. Prosjektet er blitt lagt merke til utover trøndelagsgrensene og har åpenbart et potensiale i andre kommuner, noe som bør vurderes i et framtidig hovedprosjekt for Velg Skog. Se for øvrig egen rapport som er vedlagt.

Skogbrukskurs Grong vgs

Et utvalg elever ved VG1 naturbruk ved Grong vgs fikk i oktober 2011 tilbud om en praktisk-teoretisk skogdag. Pga mye sykdom i klassen på den aktuelle dagen deltok bare 3 elever på skogdagen som ble gjennomført av representanter for Velg Skog og skognettverket i Indre Namdal. Elevene fikk i løpet av dagen et godt, men kort, innblikk i skog, skogbruk og

mulighetene for skogutdanning. Tilbakemelding fra elevene på opplegget var så positivt at det bør vurderes å gjenta samme opplegget i hovedprosjektet.

Skoleskogdager

Velg Skog har deltatt på en rekke skoleskogdager i løpet av 2011 og 2012. Dette er skoleskogdager initiert og organisert av andre aktører i skognæringa men Velg Skog har deltatt med informasjon om skogbruket som utdannings- og yrkesvei.

Velg Skog representert ved elever og ansatte ved Mære landbruksskole på skoleskogdag for alle 8. klassinger i Steinkjer. Elevene fikk orientering om utdanningsmulighetene og anledning til å prøve lassbærersimulatoren.

2011

Skole

	Klasse	Antall dager	Antall elever
Egge U-skole, Steinkjer	8	1	125
Steinkjer U-skole, Steinkjer	8	1	150
Stokkan U-skole, Stjørdal	8	1	120
Halsen- U-skole, Stjørdal	8	1	145
Åset U-skole, Åfjord	10	2	40
Skaun skole, Skaun	8	1	90
Strand og Sæther BU-skole, Osen	10	1	14
		8	684

2012

Skole

	Klasse	Antall dager	Antall elever
Neset-U-skole, Levanger	8	1	68
Egge U-skole, Steinkjer	8	1	140
Steinkjer U-skole, Steinkjer	8	1	140
Strand og Sæther BU-skole, Osen	10	1	15
Åset U-skole, Åfjord	9-10	2	60
Tydal skole, Tydal	10	2	33
Grong vgs	I-IV	1	350
		9	806

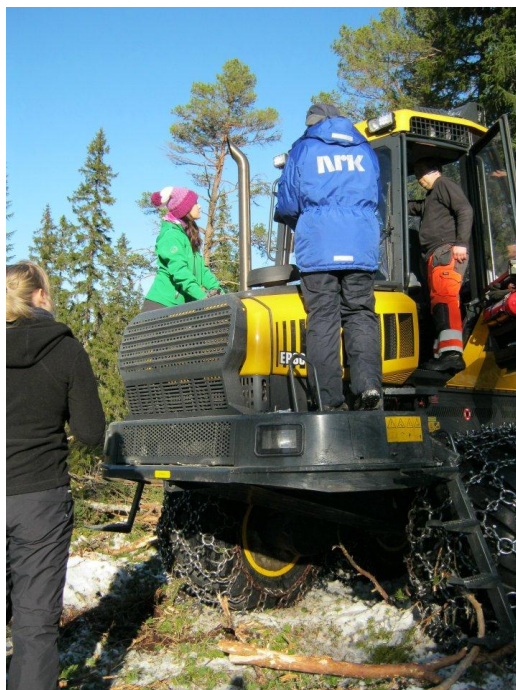
Denne typen arrangementer samler mange ungdom i målgruppa. Utfordringen er imidlertid at hele klasser deltar. Dette betyr at gruppene har en stor variasjon mht interesse og motivasjon for Velg Skogs budskap.

NRK-TV: Newton-reportasje

I mars 2012 ble det laget en Newton-reportasje om hogst før og nå. Som «skogekspert» i innslaget ble Velg-Skogs mann i ST, Hans Chr Brede benyttet både før og under opptakene i skogen. Reportasjen ble sendt søndag 2. april og hadde morsom tilnærming til temaet. Dette appellerer til ungdom. Selv om ikke Velg Skog og rekrutteringsperspektivet ble profilert i sendingen er reportasjen et viktig bidrag til å synliggjøre næringa ovenfor 10-tusenvise av ungdommer .

Se innslaget ca 13 minutter ut i denne sendinga på nett-tv:

<http://nrksuper.no/super/tv/vis/?vid=837367&pro=351>

Newton-redaksjonen ved hogstmaskina til Einar Aune i Tømmesdalen.

Studieveiledere fra UMB og Evenstad på miniturne i Trøndelag

Etter initiativ fra Velg Skog i Trøndelag ble det i slutten av februar arrangert en miniturne i Trøndelag for representanter fra UMB og Evenstad. Hensikten med opplegget var todelt: 1) Gi potensielle søkere mulighet til å tilegne seg kunnskap og skolene og skogstudiene. 2) Høste erfaringer med en miniturne med tanke på en mer omfattende variant ved senere anledninger.

Kristin Gangås fra Evenstad og Cathrine Glosli fra UMB deltok på miniturneen som gikk over to dager og involverte skolen Øya, Skjetlein og Mære. Om lag 80 elever på 2. og 3. årstrinn deltok.

Kristin Gangås, Høgskolen i Hedmark og Cathrine Glosli, UMB i dialog med elever på Skjetlein.

Reisestipend til VG2 –klasse på tur til UMB-Skogfag

Som et resultat av miniturneen beskrevet ovenfor fikk Velg Skog Trøndelag vinteren 2012 spørsmål om prosjektet kunne støtte en klassetur til UMB-skogfag for VG2-klassen på Skjetlein. 2-dagersturen var initiert av elevene og ble gjennomført i samarbeid med faglærere på skog på Skjetlein. Elevene fikk anledning til å bli kjent med UMB generelt og institutt for naturforvaltning (skogfag) spesielt, men også Samfunnet og det studentsosiale. Både elever og faglærer rapporterte om en vellykket tur som har gjort elevene kjent med universitetet.

Tiltak i samarbeid med 4H.

Velg Skog deltok på Storkurset for 4H i Nord-Trøndelag på Mære i mars 2012. Som en del av kurstilbudet på Storkurset stilte bidro Velg Skog til at en håndfull interesserte 4H-ere fikk et todagers kurs i skogbruk. Dag 1 var lagt til skogen hvor elevene fikk prøve motorsag. Mære landbruksskole hadde regien. På dag to fikk ungdommene en innføring i saging på mobilsag og en grundig orientering om skogbruket som utdannings- og yrkesvei. Velg Skog hadde regien på dag 2.

4Hs prosjekt «NysgjerrigOla» har som mål å vekke interessen til ungdommen for norsk landbruket og mulighetene ligger i de grønne næringene. I denne sammenheng gjennomførte 4H i NT 3 samlinger for 11 interesserte ungdommer i alderen 14-17 år. Med støtte fra forprosjektet Velg Skog i Trøndelag ble en av samlingene lagt til Namdalen med temaet skogbruk. I løpet av ei helg fikk ungdommene en god innføring i skogbruket med blant annet besøk på småsagbruk og laftebedrift. Tilbakemeldingene fra 4H i NT er at det ble et meget positiv og lærerik opplegg som ungdommen ga uttrykk for at de satte pris på.

Velg Skog deltok våren 2012 på et kveldsarrangement i regi av 4H på Oppdal. 20 barn og unge deltok og fikk en kort innføring i skog, skogbruk og utdanningsmulighetene.

Samarbeid med det nasjonale prosjektet Velg Skog.

Forprosjektet i Trøndelag har i løpet av prosjektperioden hatt god dialog og jevnlig møter med prosjektlederen i det nasjonale prosjektet. Det har vært samarbeidet om utvikling og innhold på materiell og fakta-ark, på nettsiden www.velgskog.no og på prosjektets Facebook-side <http://www.facebook.com/VELGSKOG>. Forprosjektet i Trøndelag har også bistått det nasjonale prosjektet med å markedsføre en kortfilmkonkurranse som ble utlyst vinteren 2012 og med å distribuere saker til pressen.

Med det nasjonale prosjektet som koordinator og nav er det etablert kontakt mot de øvrige regionale prosjektene. På denne måten er alle involverte orientert om hva som skjer rundt om i fylkene og ideer til nye tiltak utveksles.

Kortfilmkonkurranse om SKOGBRUK

VINN
10.000,-

Kriterier:

- Filmen skal være på maks 5 minutter.
- Filmen skal på en god, morsom og opplysende måte fremstille en eller flere jobbmuligheter etter å ha tatt en skogbruksutdannelse.
- Filmen skal appellere til ungdom i alder 13 til 20 år.
- Det er positivt å vise litt utradisjonelle jobber i skogbruket.
- Bidrag kan sendes inn av enkeltpersoner, grupper (f.eks. Russebil-gjenger), skoler og organisasjoner.
- Bidraget merkes med navn på innsender, adresse, e-post og telefonnummer.

Alle innslag skal bedømmes av en jury som består av:

Kari Toft, NRK
"Jeg er spent på hvordan ungdom oppfatter skognæringen og gleder meg til å se måten de vil fortelle om det på"

Inger Johanne Helth Sveen,
Leder Norges Bygdeungdomslag
"Skogen er en betydelig norsk ressurs, og rekrutteringen av dyktige, driftige folk til skogfaget og tilhørende grønne yrker er noe som blir stadig viktigere å ha fokus på"

Eskil Pedersen,
AUF-leder
"Dette er en kreativ og spennende måte å nå ungdommer og få ut viktig informasjon om en viktig næring for Norge"

Torfinn Kringebotn,
Representant fra Velg Skog
"Nysgjerrig på ungdommens blick"

Lars-Feder Brekke,
Landbruks- og matminister
"Skogbruket er fremtidens næring i Norge"

Premier:

1.plass kr. 10.000,-
2.plass kr. 6.000,-
3.plass kr. 4.000,-

Frist: 20.mars 2012

Bidrag sendes inn på DVD til:
VELG SKOG, NHO Mat og Landbruk
Postboks 5469, Majorstuen
0305 OSLO

Prosjektet forbeholder seg retten til å bruke premierte filmer uten ytterligere vederlag. Ikke premierte bidrag kan også benyttes av prosjektet mot et vederlag på kr 500,- til innsender.

Spørsmål kan rettes til prosjektleder i Velg Skog, Benthe Løvenskiold
Kveseth, tlf: 91878054, e-post: benthe@nhom.no

Kortfilmkonkurranse ble arrangert vinteren 2012. En godt sammensatt jury kåret vinnerbidraget våren 2012. Du kan se filmen her: <http://www.velgskog.no/article.aspx?pid=3&ArtID=32>

Ny høyere skogbruksutdanning tilpasset Kystskogbruket

Med initiativ fra Kystskogbruket, Skognæringa i Trøndelag og Midt-Norsk Skog- og Tresenter ble det i Trøndelag sommeren 2011 nedsatt en arbeidsgruppe for å sette fokus på en ny høyere skogbruksutdanning med vekt på kystskogbrukets utfordringer. Bakgrunnen for dette er at de gjenværende utdanningsinstitusjonene på høyskole-/universitetsnivå som i dag tilbyr skogfaglige utdanninger, er i dag lokalisert på Østlandet, og er ikke i tilstrekkelig grad tilpasset de utfordringer som kystskogbruket står ovenfor med hensyn til å kunne innfri politiske målsettinger om økt aktivitet. Dagens studietilbud på høyskole-/universitetsnivå gir med andre ord ikke nødvendig kompetanse for å løse kystskogbrukets utfordringer.

Arbeidsgruppen besto av Gisle Tronstad (leder), InnTre/Skognæringa i Trøndelag, Robert Svarva, Innherred Skognettverk, Arne Rannem, prosjektet Velg Skog, Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag Fylkeskommune og Kystskogbruket, Torgunn Sollid, Midtnorsk Skog- og Tresenter, Hanne Solheim Hansen og Rolf Wensbakk, HINT og Kjersti Kinderås, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (representerte også Fylkesmannen i Sør-Trøndelag).

Arbeidsgruppa sendte høsten 2011 en oppfordring til prosjektet Rett landbruksutdanning (fellesprosjekt HiHe, UMB og HiNT) om å, i samarbeid med representanter for Kystskogbruket, ta tak i arbeidet med å utarbeide studieplaner for en ny høyere skogfaglig utdanning.

Styringsgruppa for Rett landbruksutdanning nedsatte følgende arbeidsgruppe for det videre studieplanarbeidet:

- Instituttleder Jon Frank, UMB
- Førsteamanuensis Tor Kvam, HiNT
- Høgskolelektor Stig Ole Stener, HiHe

Arbeidsgruppa ble supplert med følgende representanter fra Kystskogbruket:

- Seniorrådgiver Nils Olaf Kyllø, Skog og Landskap
- Prosjektleder Arne Rannem, Velg Skog -Trøndelag

Arbeidsgruppas mandat:

«Arbeidsgruppa skal, i samarbeid med representanter fra næringa og forvaltninga i Kystskogbruket, beskrive et studieløp (detaljert) fra UMB, HH og HINT med fokus på kystskogbrukets - og det øvrige skogbrukets - driftstekniske kompetansebehov.»

Arbeidsgruppa har som mål å kunne presentere et studieløp (bachelor + master) i løpet av høsten 2012. Deretter må det jobbes med finansieringen av et slikt studium. Det er en forutsetning at dette er på plass for studiet kan igangsettes og markedsføres.

Sommerjobber for skogstudenter

Velg Skog Trøndelag har initiert dialog med de to trønderske førsteårsstudentene på skogfag ved UMB omkring ønskene for sommerjobb i næringa. Resultatet av dialogen var at en av studentene ønsket noe tilrettelegging. Velg Skog tok tak i dette og resultatet ble at studenten fikk sommerjobb i hjemkommunen Inderøy. Her drev studenten oppsøkende virksomhet med fokus på skogkultur.

Etablering av hovedprosjekt

Som en del av forprosjektet ble det høsten 2011 begynt å skissere mulighetene for et 2 årig hovedprosjekt i Trøndelag med oppstart høsten 2012. Skognæringa i Trøndelag utarbeidet vinteren 2012 en prosjektbeskrivelse og søkte Verdiskapingsfondet, Fylkesmannen og Fylkeskommune i begge fylkene om midler. Skognæringa i Trøndelag ønsket å intensivere rekrutteringsarbeidet blant annet ved å, i tillegg til å drive direkte rekrutterings- og markedsføringsretta aktiviteter, tilby trønderske ungdomsskole et vell utprøvd opplegg med undervisningspakker innen skog- og trebruk. Tanken var at man ved å gi ungdommene konkret kunnskap også skulle skape nysgjerrighet for utdanningsinstitusjonene. Det var satt ambisiøse mål som også ville kreve ressurser. Etter behandlingen av søknadene om støtte ble det raskt klart at finansieringskildene ikke så det hensiktsmessig å legge så stort trykk på kompetanseoverføringen, men heller gå videre på en rekrutterings- og markedsføringsretta linje. Hovedprosjektet igangsettes 1. oktober 2012 og har to års varighet.

3.3 Forprosjektets resultater

Forprosjektet hadde to hovedmål. Hovedmålet om å skaffe flere trønderske søkere til relevante utdanninger kan enkelt måles ved søknadsfristenes utløp. En mer relevant parameter er antall som faktisk starter på utdanningene.

For VG2 Skogbruk på Mære landbruksskole oppnådde man en økning i antall elever som startet i 2011, sammenlignet med årene forut. Dessverre gikk elevtallet ned i 2012. Etter initiativ og jobbing fra Velg Skog ble det til at to elever fra Sør-Trøndelag startet på VG2 Skogbruk i 2012.

Antall som starter på VG skogbruk må ses i sammenheng med antall som starter på VG1 Naturbruk. Det er derfor gledelig at søknadene til VG1 Naturbruk var rekordhøye i 2012. Årsakene til denne økningen er sammensatt, men forhåpentligvis har Velg Skog hatt en positiv påvirkning (tabell1).

Tabell 1. Antall elever startet ved VG1 Naturbruk og VG2 Skogbruk på Mære landbruksskole, 2008-2012. Tall i parentes representerer Sør-Trøndelag

	Mære landbruksskole		
År	VG1 Naturbruk	VG2 Skogbr	Lærlinger
2008	48	5(1)	1
2009	47	9(1)	1(1)
2010	50	7	2
2011	54	11	2(1)
2012	67	7(2)	1

Antall søkere og studenter som startet på bachelor- og masterstudiene innen skogfag på Evenstad og UMB framgår av tabell 2. Totalt antall førsteprioritetssøkere og totalt antall møtt til de tre studiene har hatt en positiv utvikling siden Velg Skog ble introdusert. Fra 18 nye studenter høsten 2008 har økte tallet til 47 i 2011 og 39 i 2012. Blant de nye skogstudentene på UMB i 2012 var det to trøndere; en på master- og en på bachelorstudiet. Antall trøndere blant de nye studentene på Evenstad er 3. (Evenstad har også et årssudium i skogbruk med 5 studenter, hvorav 2 trøndere i skoleåret 2012/2013.) Det foreligger ingen detaljert oversikt over antall trøndere tidligere år, men det er ikke grunn til å anta at antall trøndere ved UMB i 2012 er vesentlig høyere enn tidligere. For Evenstad er det derimot grunn til å tro at det er mange års siden det startet så mange trøndere. I sum kan det synes som om Velg Skog i Trøndelag har hatt begrenset effekt for søkningen til høyere utdanning. Man må imidlertid være klar over at rekruttering er et langsiktig arbeid og at det derfor vil ta noe tid før evt resultater vises i statistikken.

Tabell 2. Antall studenter startet på skogfaglige høyere utdanninger, 2008-2012.

	Bachelor Evenstad			Bachelor UMB			Master UMB			Totalt		
År	Søkere totalt	1.pri søkere	Møtt	Søkere totalt	1.pri søkere	Møtt	Søkere totalt	1.pri søkere	Møtt	Søkere totalt	1.pri søkere	Møtt
2008				68	13	7	31	11	11	99	24	18
2009	56	7	7	88	15	5	23	10	9	167	32	21
2010	86	13	13	126	16	10	47	15	16	259	44	39
2011	82	14	11	115	20	13	42	18	23	239	52	47
2012	91	23	18	121	19	9	42	20	12	254	62	39

5 på årsstudiet. 2 trøndere

Forprosjektets andre hovedmål om å gjøre Velg Skog –Trøndelag til et langsiktig og varig verktøy er delvis løst gjennom etablering av et to årig hovedprosjekt som ble igangsatt 1. oktober 2012. Hovedprosjektet innebærer en videreføring av jobbingen i Trøndelag og vil blant annet ta i bruk de tiltak fra forprosjektet som man har best erfaring med.

Hovedprosjektet vil ha en egen prosjektleder og det jobbes med å styrke bemanningen med en gruppe håndplukkede personer som vil inngå i en prosjektgruppe, men også være ambassadører for prosjektet. For å sikre en varig effekt etter hovedprosjektets slutt vil det være viktig at det jobbes med dette i hovedprosjektene

4. ØKONOMI

KOSTNADER	Budsjett	Regnskap	Konto i revisor- kontrollert prosjektkostnad
Kjøp av tjenester:			
Prosjektleder	275.000	275.000	5000/5995
Reisekostnader	30.000	30.938	6450/7100/7140
Materiell, innkjøp og oppdateringer	70.000	51.406	6560
Innleide tjenester	0	21.050	6790/7790
Arrangement og møter	0	17.086	4500/7710/7720
Regnskap og revisjon	0	15.000	6701/6705
Busstransport skoleelever	30.000	6.426	4500
Uforutsett	10.000	0	
Sum kjøpt tjenester	415.000	416.951	
Egeninnsats:			
Prosjektgruppe	20.000		
Skolepersonell	40.000		
Personell fra skog og trebedrifter som involveres	40.000		
Velg Skog - Østlandet	15.000		
Sum egeninnsats	115.000	115.000	5995
SUM KOSTNADER	530.000	531.951	
FINANSIERING			
Fylkesmannen i NT; fylkesinntrukne rentemidler	35.000	35.000	
Fylkesmannen i ST; fylkesinntrukne rentemidler	35.000	35.000	
Fylkeskommunen i NT; LRK-mider	170.000	170.000	
Fylkeskommunen i ST; LRK-mider	170.000	170.000	
Lokale bevilgninger og tilskudd	5.000	6.951	
Egeninnsats	115.000	115.000	
SUM FINANSIERING	530.000	531.951	

4.1 Revisorkontrollert prosjektkostnader

Skogselskapet i Trøndelag
Strandveien 38, Statens Hus
7734 Steinkjer

Rapport om faktiske funn, prosjekt Velg Skog – Trøndelag

Nord-Trøndelag Fylkeskommune, deres ref/saksnr.: 10/06657-6
Sør-Trøndelag Fylkeskommune, deres ref: 201011762-3

Vi har gjennomført de handlinger som er avtalt med dere og listet opp nedenfor vedrørende Skogselskapet i Trøndelag sitt prosjektrekskap for "Velg Skog - Trøndelag". Vårt oppdrag ble utført i samsvar med SBT 4400 "Avtalte kontrollhandlinger". Handlingen ble utført kun for å bistå dere i vurderingen av riktigheten av regnskapsoppsettet, og oppsummeres som følger:

1. Vi har kontrollert at virksomheten har etablert systemer for registrering, behandling og rapportering av prosjektkostnader for prosjektet.
2. Vi har kontrollert at rapporterte prosjektkostnader, totalt kr 531 951,00, er i samsvar med faktisk registrerte kostnader i prosjektrekskapet.
3. Vi har på stikkprøvebasis kontrollert at bokførte kostnader på prosjektet vedrører prosjektet, at kostnadene er bokført i riktig periode samt at kostnadene er oppført med riktig beløp.

Vi rapporterer vår funn nedenfor:

- a) Med hensyn til punkt 1 bekrefter vi at det er etablert system for prosjektrekskap og rapportering av prosjektkostnader for prosjektet.
- b) Med hensyn til punkt 2 har vi funnet innrapportert prosjektkostnad er i samsvar med bokført prosjektkostnad. Egenandel kr 115 000 inngår i konto 5995.
- c) Med hensyn til punkt 3 har vi ikke avdekket avvik ved vår stikkprøvekontroll av kostnader i prosjektrekskapet.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at prosjektrekskapet for "Velg Skog - Trøndelag" ikke inneholder vesentlige feil.

Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller gjennomførte revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vår rapport er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet i første avsnitt i denne rapporten og til deres informasjon, og skal ikke brukes til annet formål. Rapporten vedrører kun de punktene som er nevnt ovenfor.

Steinkjer, 12. oktober 2012
Revisjonsfirma Holm B Bratt AS

Sølvi Ekrem
Registrert revisor

Skogselskapet i Trøndelag

08.10.2012

Prosjektavslutning

Prosjekt: 10 - 261 - Velg Skog Forprosjekt

Tilskudd NTFK: kr 170 000,00
Tilskudd STFK: kr 170 000,00
Støtteandel: 32% fra hver tilskuddsyter

Budsjetterte kostnader: kr 530 000,00
Faktiske kostnader: kr 531 951,00

2011

Konto:	Beløp:
4500	kr 6 426,00
5000	kr 80 000,00
6560	kr 15 750,00
7100	kr 6 227,00
7140	kr 2 961,00
7710	kr 1 581,00
7720	kr 440,00
Totalt	kr 113 385,00

2011 Revidert ved årsavslutning

Detaljert prosjektrekningskap fra GWG Regnskap vedlagt.

2012

Konto:	Beløp:
4500	kr 5 000,00
5995	kr 310 000,00
6450	kr 8 351,00
6560	kr 35 656,00
6701	kr 5 000,00
6705	kr 10 000,00
6790	kr 21 000,00
7100	kr 8 436,00
7140	kr 5 008,00
7710	kr 10 065,00
7790	kr 50,00
Totalt	kr 418 566,00

Tilgang til Xledger opprettes for tilgang til prosjektrekningskap 2012 og dokumentasjon

Stenlyra, 12/10-2012
Revisjonssumma
Holm B. Bratt AS
Registrerte revisorer
279 500 872
Selin Eriksen

5. ERFARINGER OG VIDERE ARBEID

Forprosjektet Velg Skog i Trøndelag har i løpet av prosjektperioden prøvd ut ulike tiltak og aktiviteter for å skape interesse blant ungdom mht skogen som utdannings- og yrkesvei. Dels er dette aktiviteter som det første prosjektet i Hedmark hadde gode erfaringer med, og dels er det nye aktiviteter som er prøvd ut.

Prosjektets deltakelse på Agrisjå 2011 ga nyttige erfaringer med hensyn til å selge et budskap på en arena med store folkemengder. Hovedmålet med Agrisjå-deltakelsen var å synliggjøre prosjektets logo, budskap og ikke minst synliggjøre næringa. På mange måter kan man se på Agrisjå som en arena omdømmebygging. Prosjektledelsen er bare delvis tilfreds med sin egen deltakelse. Gimmicken med bioenergikonkurransen trakk et stort publikum, men vi maktet dessverre ikke å utnytte denne publikumsmassen på en god nok måte. Ved senere anledninger vil det være viktig å bruke happeninger som trekker oppmerksomhet, men samtidig ha stort fokus på hva publikumet skal få av budskap når de først er samlet.

Hospiteringsdager i næringa som en del av faget Utdanningsvalg i ungdomskolen. Tilbakemeldingene fra skolene på dette tiltaket var positive og konseptet er derfor verdt å bygge videre på i et hovedprosjekt. Utfordringene ligger i innsalget da det er mange næringer som tilbyr gode konsepter til bruk i faget. Hovedprosjektet bør, i en videreføring av dette tiltaket, støtte seg på de erfaringer Skogselskapet har med å tilby ulike undervisningspakker ovenfor ungdomskolene.

Hospiteringsdager på Mære er gjennomført gjennom hele forprosjektperioden. Det er skolen selv som har organisert opp mot ungdomskolene. På denne måten kan Velg Skog konsentrere seg om å selge budskapet, og ikke om det praktiske ved gjennomføringen av dagene. Ved Skjetlein sto Velg Skog også for organiseringen.

Hospiteringsdagene ved naturbruksskolene er en god anledning til å møte ungdom som er nysgjerrig på hva grønne utdanninger. De er derfor i en modus hvor de er mottakelige for prosjektets budskap. Tiltaket bør videreføres og gjerne også utvikles mht hva som presenteres ovenfor ungdommene.

Utdanningsmesser byr ofte på et stort antall ungdommer, men er dessverre en utfordrende arena. Det er mange som konkurrerer om ungdommenes oppmerksomhet og ungdommene har svært ulike utdanningspreferanser. I et hovedprosjekt bør evt deltakelse på tilsvarende arrangement vurderes nøye.

Skogbrukskurs på Støren var en ubetinget suksess og et frittstående prosjekt som Velg Skog samarbeidet med. Kurset videreføres i skoleåret 2012/2013 og hovedprosjektet vil også denne gangen bistå. Det bør imidlertid fra Velg Skogs side jobbes med å initiere tilsvarende konsepter i andre kommuner i begge fylker.

Skogselskapet gjennomfører årlig flere titalls skoleskogdager i Trøndelag. En del av disse er rettet mot ungdomsskoletrinnet og Velg Skog har vært med å bidratt. Skoleskogdagene er arrangement hvor prosjektet kan møte mange i målgruppa på kort tid uten bruk av store ressurser, og som på en flott måte gir ungdommene et innblikk i skognæringa og mulighetene i denne. For et hovedprosjekt bør det jobbes med å øke omfanget av dette tiltaket ytterligere. Det bør også vurderes mulighetene til å etablere noe tilsvarende på videregående

skoler. Dette ble forsøkt av Skognettverket i Indre Namdal i august 2012 med gode tilbakemeldinger fra både elever og lærere ved Grong vgs.

Tilbakemeldingene fra alle involverte tilsier at studieveilederturneen bør videreføres, og utvides til flere skoler rundt om i Trøndelag. Det er ønskelig med en større geografisk spredning blant skolens om besøker, samt at man inkluderer ordinære videregående skoler med blant annet realfag. Representantene fra Evenstad og UMB bør også være mer beviste på hva som presenteres. Detaljnivået var høgt nok i enkelte av presentasjonene som ble gitt vinteren 2012.

Media-relatert arbeid kan både være arbeidsomt, men også svært kostnadseffektivt. Velg Skogs samarbeid med NRK og Newton viser at man kan få til gode saker, med relativt liten innsats. Det er åpenbart av kontakten som er opprettet mot Newton-redaksjonen på Tyholt bør utnyttes med sikte på å få laget flere skogrelaterte innslag.

Erfaringene med distribusjon av saker til pressen, laget av Velg Skog nasjonalt, viser at dette konseptet ble «tungsolgt». Ved en senere anledning bør man forsøke en annen tilnærming.

4H har ren rekke medlemmer i vår målgruppe og samarbeid med denne organisasjonene bør vurderes videre i et hovedprosjekt. Bygdeungdomslaget kan også være en framtidig samarbeidspartner da de har flere skogrelaterte aktiviteter som fenger ungdom i målgruppa.

I utgangspunktet er jobbingen med å legge til rette slik at studenter på skogfag får relevante sommerjobber noe på siden av hovedmålet om å rekruttere til utdanningene. På en annen side er det svært viktig å beholde de som valgt skogfag slik at de fullfører utdanninga og tilføres næringa. Å legge til rette for gode sommerjobber i dialog med hver enkelt student er et viktig bidrag for å vise at næringa bryr seg om studentene og samtidig vil være med på kompetanseoppbygginga. Hovedprosjekt bør ha dialog med hver enkelt trøndersk student om behovet for en slik tilrettelegging.

Skognæringas er også opptatt av uteksaminerte kandidaters kompetanse og dermed utdanningenes innhold. Arbeidet med en ny skogutdanning, tilpasses kystfylkenes behov er derfor svært viktig. Trolig blir Velg Skogs direkte befatning med dette mindre i hovedprosjektet enn i forprosjektet. Dette da det videre arbeidet med et nytt studium vil dreie seg om finansiering.

I løpet av prosjektperioden har prosjektledelsen observert en tendens til langt flere utlyste stillinger innen skogbruket, sammenlignet med tidligere år. Det er mye som tyder på at spådommene om et større generasjonsskifte blant arbeidstakere i næringa faktisk er i ferd med å skje. Søkerantallet til ledige stillinger er lav og stillinger lyses ut flere ganger. Dette underbygger behovet for å fortsette en offensiv med hensyn til rekruttering til skogbruksutdanningene. Et hovedprosjekt i Trøndelag bør derfor anses å være helt riktig.

Steinkjer, 24.10.2012

Arne Rannem
Skogselskapet i Trøndelag